

Mūsų kuopos

504 kuopa rikiuotės apžiūrai pasibaigus.

Psk. Vaidoto Česlovo Vasilkevičiaus nuotrauka

Didžiausia kuopa rinktinėje**Gr. Vilius DŽIAVEČKA**

„Savanas“ korespondentas

Vyčio rinktinės 504 kuopos vadovas kpt. Marius Liaudanskis ir jo pavaduotojas ltn. Donatas Šeronas didžiuojasi savo kuopa. Ne tik dėl skaičiaus, bet ir rodiklių geri, lankomumas puikus. Per rikiuotės patikrinimą praėjusių metų pabaigoje rikiuotėje stovėjo daugiau nei 80 procentų karių. Tai jungti-

Kpt. Marius Liaudanskis.

nis padalinys, suformuotas iš buvusios Priskėlimo rinktinės štabo aptarnavimo kuopos ir Radviliškio kuopos.

– Dabar rikiuotėje turime 114 savanorių, – sako 10 mėnesių kuopos vadu tarnaujantis kpt. M.Liaudanskis, pats prieš dešimt metų iš šios kuopos išėjęs mokyti į Karo akademiją. Būtent tarnyba savanoriu nuo 1995 m. jam padėjo apsispręsti, kokį gyvenimo kelią pasirinkti.

– Iš pradžių nieko nežinojau apie kariuomenę, kadangi šeimoje karių nebuvo. Kuopoje tarnavau dvejus metus, o dabar, su buvusiu kuopos vadu, tuomet viršila, šiuo metu – kapitonu Daliumi Einoriu, esame kolegos. Prieš gerą dešimtį metų 62 bataliono vadas vyr. ltn. Juozas Griuguola į Karo akademiją parašė rekomendaciją ir aš išvykau į Vilnių. Nepaisant konkurso, buvo apie 350 kandidatų, įstoti pavyko. Taip iš eilinio savanorio po ketverių metų tapau karininku. Ir po daugiau nei dešimties metų grįžau ten, kur pradėjau. 504 kuopos savanoriai – įvai-

riausi žmonės ir pagal išsilavinimą ir socialinę padėtį. Nuo garsių sportininkų, verslininkų, atsargos karininkų iki namų šeimininkų ir vidurinės mokyklos dvyliktojų. Visi jie vienodi mokymuose ir užsiėmimuose. Tik pratybose pamatai, ko iš tikrųjų vertas karys. Senieji savanoriai, žinoma, motyvuoti labiau. Ateinantį jaunimas pas mus po trejų metų tikisi gauti privalomosios tarnybos užskaitimą, o studentai – prisidurti prie stipendijų. Mokymai dažniausiai vyksta buvusios Strazdų šaudyklos teritorijoje, nereikia toli važiuoti arba

Gr. Inga Baikova.

derintis prie intensyvaus Zapalskių mokymų lauko tvarkaraščio. Iš mokymų kariai grįžta patenkinti, nes nuobodžiauti netenka. Tik šaudymo pratyboms važinėjame į Pagudonės poligoną prie Telšių. O šiaip, viskas šalia – ir poligonas, ir šaudykla.

Gr. Inga Baikova šį rudenį grįžo iš misijos Kosove. Jai atrodė, kad niekur merginai negali būti sunkiau, kaip kariuomenėje, ten daugiausia išbandymų. Ir beveik neklydo. Inga anksčiau norėjo stoti į Karo akademiją, bet tuomet moterų dar nepriiminėjo. Liko vienintelė vieta – Savanorių pajėgos. Kariuomene savanorė susidomėjo po tėvo pasakojimų, namuose jis dažnai pasakodavo apie savo tarnybą Sovietinėje armijoje. Atėjusi tarnauti į 661 kuopą, kandidatinių kursų karė baigė ten pat, Radviliškyje, po to

– bazinis kursas, o dar po kiek laiko perspektyvią savanorę išsiuntė į J.Lukšos vadų mokymo centro organizuotą skyrių vadų kursą Telšiuose. Jo pirmą kartą nepavyko užbaigti, kadangi dauguma būrio karių buvo geriau pasikausę tiek praktiškai, tiek teoriškai, o savanorei pritrūko įgūdžių. Anot Ingos, tuo metu ji dar buvo jauna karė, o kiti – jau patyrę vilkai. Tai nesutrūkdė vėliau baigti šaulio gelbėtojo, grandies vado kursus, dalyvauti tarptautinėse pratybose „Gintarinė viltis“, „Klevo skliautai“, karių moterų stovykloje Latvijoje, išvykti į misiją Kosove. Dalyvauti misijoje mergina seniai norėjo, o kai nuo KFOR-13 į Kosovą pradėjo imti moteris, radviliškietė savanorė laukė savo progos. Namiškiams Inga iki paskutinio momento nieko nesakė, kad be reikalo nesijaudintų. Šeimoje žino jos užsispyrusį charakterį ir tai, kad ko ji norės, tai ir pasieks bet kokia kaina. Taip ir įvyko. Aišku, nelengvas buvo pasirėngimas, jis intensyvus ir nemažai trunka. Tik nuskrudus į Kosovą savanorė buvo karingai nusiteikusi, išvaizdavo karo nusiaubtą šalį, griuvėsius, vargstančius tenykščius. Taip nėra. Kosovas sparčiai atsigauna.

Prieš išvažiuodama į misiją ji dirbo pardavėja. Dabar Inga – apsaugos darbuotoja, saugo aviacijos bazę Zokniuose.

– Moteris kariuomenėje ar saugos tarnyboje dabar nebe naujiena, – tvirtina savanorė – ne vienoje parduotuvėje galima pamatyti apsaugininku dirbančią merginą.

Dabar karė puoselėja svajones apie profesinę tarnybą. Prašymas parašytas, dokumentai tvarkomi.

– Norėčiau tarnauti arčiau namų, taip visi sako. Tačiau eisiu ten, kur pasiūlys. Tik persikelti nebus lengva. Dviem vaikams reikės ieškoti mokyklos, darželio. Reikės rūpintis, kur apsigyventi, tačiau butis susitvarkys. Svarbiausia, kad būtų mėgstamas darbas.

Eil. Rasa Drazdauskaitė, 504 kuopos savanorė jau pusantros metų. Ji 1 būrio 3 skyriaus šaulė. Sporto sirgaliai tikrai pažįsta

Eil. Rasa Drazdauskaitė.

šią lengvaatletę, pernai dalyvavusią maratono bėgime Frankfurte ir įvykdžiusią olimpinį normatyvą. 42 kilometrus bėgikė tuomet įveikė per 2 valandas 37 minutes ir 18 sekundžių ir atstovaus Lietuvai Pekino olimpiadoje. Praėjusių metų pabaigoje savanorė dalyvavo Indijoje vykusiose Pasaulio karių žaidynėse, rudenį tapo Vilniuje vykusio tarptautinio bėgimo „Bėkime su Živile Balčiūnaite“ nugalėtoja.

Apie galimybę tarnauti Savanorių pajėgose Rasai papasakojo jos draugė, taip pat bėgikė gr. Inga Juodešienė, jau seniai tarnaujanti kariuomenėje, Vytauto Didžiojo jėgerių batalione.

– Kadangi nuo pat mažumės buvau ta mergaitė, kuri mieliau laksto su berniukais paskui futbolo kamuolį lauke, karą žaidžia, o ne su lėlėmis, nusprendžiau tapti kare savanore.

Baziniam kurse Dragūnų batalione sportininkei nebuvo sunku fiziškai, tačiau morališkai teko save įveikti:

– Sunku priprasti viską daryti pagal instruktorių komandas, būti visą laiką suvaržytam, tačiau tai turi pereiti visi jauni savanoriai. Dabar, kai tik esu laisva nuo varžybų Lietuvoje, būtinai dalyvauju kuopos užsiėmimuose. Vasario pirmoje pusėje turėčiau išvažiuoti į šaulio kursą Dragūnų batalione. Aš juk karė!

Baigusi Šiaulių universitete Kūno kultūrą ir sporto pedagogikos fakultetą, mergina studi-

juoja magistrantūroje ir Šiaulių sporto mokykloje dirba trenere. Rasa rengia jaunuosius bėgikus, būsimuosius čempionus. Savanoriams sportininkė palinkėtų daugiau sportuoti:

– Sportuoti reikėtų pagal galimybes ir poreikius. Galima lankyti sporto klube arba pabėgioti rytais – bent du tris kartus per savaitę. Pradžiai galima ir po kilometrą nubėgti, o krūvį didinti po truputį.

Gr. Laura Gendvilė.

Gr. Laura Gendvilė, taip pat kaip ir Inga Baikova, būtų stojusi į Karo akademiją, jei tik anksčiau ten būtų priėmė moteris. Pradėjusi mokyti Šiaulių kolegijoje, Laura sužinojo, kad įgijus aukštąjį išsilavinimą galima baigti vadų kursus ir tapti karininku. Taip mergina pradėjo studijuoti ir tarnauti savanore. Kai Petro Bartkaus mokymo centre baigėsi bazinis kursas, visi kurso dalyviai baudėsi kuo greičiau grįžti namo, o Laura atvirkščiai, nuliūdo sužinojusi, kad jau greitai viskas baigsis ir vėl teks grįžti į ramų civilinį gyvenimą. Gr. L.Gendvilė sėkmingai baigė buhalterės mokslus, o Šiaulių universitete – ekonomiką. Daugiau nei šešerius metus Laura nuoširdžiai atidavė tarnybai Savanorių pajėgose, mokslams, o vėliau, žinoma, – šeimai. Vyras, laimė, atitarnavęs Lietuvos kariuomenėje, žmoną supranta ir ją pasitiki. Žino, kad kitaip jau nebus. Dabar savanorė planuoja baigti rezervo būrių vadų kursus, kurie jau antri metai organizuojami Savanorių pajėgose.

Nukelta į 5 psl.

Po misijos Irake gyvenimas atrodo kitaip

Atkelta iš 3 psl.

Tų pačių šalių specialistai užtikrina irakiečių aprūpinimą, o jaunuolių atranka užsiimdavo danai ir britai. Kariūnai čia priiminėjami kelis kartus per metus, panašia tvarka, kaip pas mus vykdomas pavasarinis ir rudeninis šaukimas, o kandidatai atrinkinėjami ištisus metus. Jų Irake atsiranda nemažai. Karo akademija yra įsikūrusi tose pačiose patalpose, kaip ir diktatoriaus valdymo metais, toje pačioje teritorijoje yra amerikiečių karinė bazė ir štabo koledžas vyresniems Irako armijos karininkams, visą teritoriją saugo saugos tarnybos. Lietuviai puskarininkui teko stebėti ir dalyvauti irakiečių kariūnų koviniame rengime, sekti, ar pakankamas kuopos materialinis aprūpinimas, ar tinkamai užimta demonstracinė kuopa, kuri buvo naudojama rengiant kariūnus. Būsimųjų Irako armijos leitenantų studijos ten trunka dvejus metus.

– Tvarka Irako kariuomenėje kitokia, rytietiška, ir tai įtakoja ne tik didelis kultūrų skirtumas. Mokomosios misijos metu pasitaikydavo ir įvairiausių nesupratimų. Kai kartu būdavau aš, arba kitas NATO karys, vadas, irakiečiai viską stengdavosi daryti teisingai ir laiku. O tereikėdavo tik nueiti į šalį, ir pratybose prasidėdavo saviveikla. Žemesnieji irakiečiai vadai viską pradėdavo daryti taip, kaip jiems atrodo naudinga, kad nei jie, nei jų kariai nepersidirbtų. Kartą, praktinių užsiėmimų metu, irakiečiai atliko pratimą „judu–dengiu“, ir manęs po kurio laiko jų vyresnysis paklausė, ar gerai kariai atlieka pratimą, ar ne. Aš atsakiau, kad gerai. O šie to ir telaukė – atsipalaidavo ir pradėjo viską pakuotis. Pasirodo, jog aš nepagalvojau ir pasakiau magiška žodį „Okei!“, kuris jiems reiškia, kad pratybos baigtos ir valandą anksčiau galima važiuoti pietų... Kitą kartą užėjęs į kuopą pamačiau, jog lovose nėra

patalynės. Tuomet iš intendanto sužinojau, kad patalynę kariūnai išsivežė namo, juk jiems ją išdavė, ir tai nesiskaito vagyste. Huseino laikais tai būtų vagystė, o dabar – ne, nes tvarka nauja. Apskritai, po darbo palikdami bazės teritoriją, visi irakiečiai išeina apsirengę civiliniais drabužiais. Paklausti gatvėje jie gali prisistatyti bazės aprūpinimo darbuotojais, tik ne kariais, nes tokia profesija – pavojinga, gali susidoroti. Jeigu kažkam atsibosta studijos, kariūnas be didelių problemų mokslus Karo akademijoje gali mesti.

Grėsmės lygis Irako sostinėje didelis, todėl kasdieninės užduotys net bazės teritorijoje atliekamos visur nešiojantis ginklą ir dažnai, priklausomai nuo grėsmės lygio, vilkint neperšaujamą liemenę, su savimi turint šalmą. Tik gero pasirėngimo ir atsargumo dėka kariams pavyko išvengti aukų – bazė ne kartą buvo apšaudyta minomis bei raketomis. Todėl visi bazės pastatai yra apsaugoti gelžbetonio blokų sienomis ir smėlio maišais, taip pat yra įrengtos atskiros slėptuvės:

– Būdavo, išeini iš NATO anklavo į akademijos teritoriją, žiūri į bunkerius ir suplanuoji maršrutą – jeigu apšaudymas, tai bėgsiu prie tos ar kitos slėptuvės, kur atrodys saugiausia. Kartą vidiniame pastato kiemelyje, misijos pradžioje, girdžiu – tarsi lėktuvas pažeme skristų. Kodėl taip žemai, dar spėjau pagalvoti. Šaižus garsas. Per kelias sekundes supratau, kad tikrai čia ne lėktuvas ir su kolegomis staigiai nėrėme į priedangą. Tai buvo 80 mm mina. Po apšaudymų sakydavome, kad taip jie mus myli... Nepaisant atakų, kontingentui sekėsi ir per mano misiją niekas iš NATO karių nenukentėjo. Po tokių, pakankamai dažnų, apšaudymų susimąstydavau ir labiau ėmiau vertinti gyvenimą, bendravimą su brangiais žmonėmis. Net kartą pagalvojau, kad žmonai Lietuvoje gėlių per mažai dovanodavau. Žmona ir po

J. psk. Valdemaras Buivydas Irake.

misijos pastebėjo, kad grįžau pasikeitęs. Į gerąją pusę, sako.

Susisiekimas tarp bazių Bagdade vykdavo sraigtasparniais, taip pat dėl saugumo. Kol kas tik kariai gali pamatyti Bagdado Sado Huseino rūmų kompleksus. Daugumoje iš jų dabar įsikūrę įvairaus lygmens bazės, štabai. Pastatai labai išpuodingi, aukšti ir jų labai daug. Kai kurie iš jų Huseino laikais buvo puikiai įrengti – sienos balto ir juodo marmuro, lubos iškljuotos glazūruotų plytelių mozaikomis, milžiniški, prabangūs kristoliniai sietynai, ir netgi tvenkiniai su plaukiojančiomis žuvimis. Ir dabar iš jų darbininkai išvalo žoles, dumblus, kad vanduo būtų skaidrus ir būtų matyti plaukiojančios stambios žuvis. Tik vienoje pagrindinių – Jungtinėje vadavietėje tarnavusio kpt. Arūno Norkevičiaus iš Vyčio rinktinės dėka, galėjome pamatyti vienus iš Sado rūmų iš vidaus. Taip pat yra ir apgriuvusių arba dar nebaigtų statytų rūmų

pastatų. Dalis jų aukšti, kaip septynių aukštų pastatas Lietuvoje, šalia stovi mažesni pastatai, matyt, skirti aprūpinimui – tai kirpyklos, baseinai, virtuvės. Grandiozinės buvo užmačios. Gyventojai, didžioji dalis irakiečių, tuo metu vargo, nors diktatorius ir buvo įvedęs nemokamą pagrindinį mokslą ir medicininę pagalbą, šalyje buvo žiauriai susidorojama su kitais įstančiais. Sunku pasakyti, ką irakiečiai dabar iš tikrųjų galvoja apie mus, nes dažnas kalba vienaip, o galvoja kitaip. Faktas tai, kad Huseino režimas buvo blogai. Taip kalbėjo mūsų vertėjai – šviesūs žmonės, visi baigę aukštuosius mokslus, taip pat aukštesni karininkai. Skirtingoms etninėms grupėms priklausantys irakiečiai taip pat skiriasi. Apskritai jie labai mandagūs, emociingi, kas kartą sutikę draugą jie iš tolo sveikinasi, eina artyn, glėbesčiuojasi.

Instruktorius j. psk. V.Buivydas puikiai sutarė ne tik su vietiniais

vertėjais, bet ir su užsienio kolegomis, kurie iš skirtingų šalių:

– Laisvu laiku su NATO kolegomis iš tarptautinio kontingento kepdavome barbekiu. Patiko britų seržantas: „Baigęs misiją aš gausiu medalį, tačiau už ką jis man, juk aš tik padariau savo darbą, ir daugiau nieko. Jei misijoje būčiau vien tik gerai pjaustęs kepsnius, ar už tai irgi būčiau apdovanotas“. Grįžęs į tėvynę šis seržantas išėjo į atsargą.

Atostogų į Lietuvą Irake tarnavęs puskarininkis nevažiuo. Visas pasaulis tuo metu šventė Kalėdas, oro uostai apkrauti, o ir grįžti į visomis prasmėmis karštą Iraką būtų nelengva. Namiškių ilgesį kompensavo pokalbiai telefonu. Karys su Lietuva nemokamai galėjo kalbėtis 2 valandas per mėnesį, taip pat buvo galima naudotis internetu.

Po pusės metų j. psk. V.Buivydas į Lietuvą grįžo su dideliu džiaugsmu ir palengvėjimu. Dabar gyvenimas ir tarnyba čia atrodo kitaip nei buvo iki misijos Irake.

Didžiausia kuopa rinktinėje

Atkelta iš 4 psl.

– Įrodyti, kad tarnyba yra mano gyvenimo pašaukimas, jog man ten patinka, sunkiausiai sekėsi tėvams, – sako Laura, – bet ir jie su tuo susitaikė, nors iš pradžių sakydavo, kad užsiėmimai vyrų kompanijoje su ginklais ne mergaičių reikalas. Tėvas labiausiai didžiavosi, kai Radvilų žygyje įveikiau ekstremalų maršrutą. Nesitikėjau, kad aš jį įveiksiu.

Keturis kartus savanorė dalyvavo Radvilų žygyje ir nė karto neužsisakė medalio.

– Kam jis reikalingas, juk ne dėl medalio dalyvaujame žygyje, o dėl savęs, kad išbandytume save, kiek esame fiziškai ir psichologiškai pasirengę.

Savanorė išvažiuotų ir į Kosovą ar Afganistaną, nors tėvai ir čia prieštarauja, kad nedrįstų palikti

šeimos, antrus metukus einančios dukrelės, kad nevažiuotų kur pavojinga. Savanorė atsilauko argumentuodama:

– Jeigu bus lemta, nelaimė gali atsitikti ir Lietuvoje, netgi buitėje. O jeigu lydės sėkmė, tai ir iš operacijos Afganistane, grįši sveikas ir gyvas.

O su taikos rėmimo operacijomis savanorė susidūrė tik pratybose, o taip pat prieš beveik ketverius metus teko dalyvauti pirmojo savanorių būrio KFOR–10 pasirėngime. Teko imituoti „priešą“.

Ne tas savanoris, kuris nepagalvoja apie profesinę tarnybą. Apie tai mąsto ir Laura, tik jei įsidarbintų, norėtų būti pėstininke, o ne štabo specialiste. Pratybose įdomiau, ir veiksmo daugiau, dėl to gr. L.Gendvilė ir tarnauja savanore. O civiliniame gyvenime gal niekas ir neįtartų, kad UAB

Gr. Evaldas Kavanauskas.

Autoriaus nuotraukos

„Kursita“ finansininkė – karė savaitgaliais ir laisvalaikiu.

Gr. Evaldas Kavanauskas, vienas kuopos veteranų, tarnauja 11 metų. Tapti savanoriu Evaldą pa-

skatino du pusbroliai, jau tarnavę Šiaulių batalione:

– Užsiėmimai vykdavo praktiškai kiekvieną savaitgalį. Intensyvumas buvo didelis, o noras ir azartas dalyvauti pratybose, kažką naujo išmokyti ir patirti – dar didesnis.

Tačiau laiko išbandymą iš trijų pusbrolių ištvėrė tik vienas Evaldas. Vienas pusbrolių išdūmė į Airiją, kitas dirba Lietuvoje, iš tarnybos KASP tiesiai į privalomąją išėjęs po dviejų metų. O Evaldui, pagal specialybę dirbančiam staliumi, tarnyba savanoriu tapo gyvenimo būdu. Anot kario, kuopoje pasikeitė daug žmonių, buvo reorganizuota rinktinė, tačiau tie, kuriems tikrai patinka tarnyba, pasiliko.

– Gaila, bet pamažu nebelieka tarp savanorių tokio azarto, noro ir idealizmo, kuris buvo anksčiau, dalyvaujant užsiėmimuose, jiems

ruošiantis. Paradoksalu, kad pradėjus mokėti už pratybas karių entuziazmas tapo mažesnis, o kai atsivėrė sienos, tai nemaža dalis senbuvų išvyko uždarbiauti. Juos keičia nauji žmonės, tarp kurių yra ir gerų karių. Neslėpsiu, kad savanoriams nelengva, kuomet kuopoje keičiasi vadai. O su jais ir vadovavimo bei bendravimo būdas. Kartais ištisus sunku atsiveikinti su geru karininku, bet prie to jau pripratome.

Į misijas savanoris nebesiryžtų važiuoti, sako, kad jau praėjo tas laikas. Žmona, namai ir tarnyba tapo įprasta. O po kelių parų pratybose savanoriai išsivaikšto po namus. Prieš dešimt metų savanoriui teko dalyvauti pratybose „Pavasario vėjai“, įspūdžiai iš jų atmintyje gyvi iki šiol.

– Ateinant į Savanorių pajėgas, svarbiausia turėti tikslą, žinoti, ko tu čia ateini. O prastumti laisvą laiką yra ir kitų būdų, čia reikia rimtų, motyvuotų žmonių, – sako gr. E. Kavanauskas. Savanoris šandien atyktą į Vilnių, kur karininkų ramovėje bus apdovanotas medaliu „Už pavyzdingą kario savanorio tarnybą“ (10-ies metų).

Istorijos akimirkos: Dotnuvos žemės ūkio technikumų šaulių būrys

Ats. gr. dr. **Vytautas RAČKAUSKAS**

Vilniaus universitetas, LKSD

1922 m. Kūčių vakarą iš rašytojo Vinco Krėvės, tuometinio Šaulių sąjungos valdybos pirmininko, kabineto Kaune per visą Lietuvą nuskriejo šifruota telegrama: „Pinigus surinkti į vieną vietą“. Tai buvo įsakymas rinkti šauliams ir vykti vaduoti Klaipėdos krašto. Tuo metu Klaipėdos kraštas buvo Prancūzijos priežiūroje – Klaipėdoje sėdėjo prancūzų dalinys ir buvo linkstama paskelbti Klaipėdą „freištatu“, t. y. „laisvuju miestu“, kas buvo labai palanku vokiečių mažumai ir Vokietijai. Lenkija taip pat siekė įlipti į Klaipėdą. „Ypatingo paskyrimo rinktinė“, slapta palaikoma Lietuvos vyriausybės, sudaryta iš 455 šaulių, 584 kareivių, 40 karininkų, 2 karo gydytojų, ginkluota šautuvais ir 21 lengvuju kulkosvaidžiu, 1923 m. sausio 9 d. pasiekė Klaipėdą ir po inirtingų mūšių privertė sausio 15 d., vidudienį, Prancūzijos komisarą Petisnę virš prefektūros iškelti baltą vėliavą ir sudaryti su sukilėlių (taip jie vadinti politiniais sumetimais) vadu Jonu Budriu paliaubas. Prie Didžiosios Lietuvos dalinių prisidėjo apie 300 vietinių gyventojų, todėl galima laikyti tai ir sukilimu. Prancūzams paliaubos buvo labai palankios: jų kariai su ginklais ir amunicija liko kareivinėse, o prefektas su sargybiniais pasitraukė į viešbutį „Viktorija“. Tuo metu iš Prancūzijos į Klaipėdą jau plaukė karo laivas „Volteras“. Petisnę žinojo ne tik apie būsimą sukilimą (taip pat Latvijos, Lenkijos vyriausybės), bet buvo gavęs net lietuvių žygio plano detales ir instrukcijas (tiesiogiai arba per lenkus). Kaip nutekėjo informacija nežinoma, nes slaptas Lietuvos generalinio štabo dokumentas buvo išspausdintas tik 4 egzemplioriais ir įduotas į rankas patikimiems žmonėms. „Volteras“ į Klaipėdos uostą įplaukė sausio 17 d. Anksčiau už prancūzus Klaipėdos oste pasirodė Lenkijos mininkas „Pilsudskis“, bet jį išviję paprastai klaipėdiškiai, ypač pasižymėjo valstietės moterys. Ir nors Klaipėdą ir jos kraštą valdė sukilėlių komitetas, vadovaujamas J.

Budrio, bet situacija darėsi įtempta, nes buvo neaišku, kaip elgsis prancūzai, taip pat sukilėlių pulko 8-oji kuopa, sudaryta iš visokių miesto valkatų, kurie bet kada galėjo stoti prancūzų pusėn, jei šie pasiūlys „riebesnę kasnį“. Lietuvos vyriausybė Klaipėdoje pradėjo telkti papildomus patikimus dalinius ir pakvietė Dotnuvos šaulius – ištikimų Tėvynei vyrų būrį, jau „parodžiusius save prieš lenkų eskadronus“ (šaulių pasiuntiniai iš Dotnuvos vienas paskui kitą laktė į Kauną, pas Šaulių sąjungos vadovybę su prašymais siusti į Klaipėdą, kol pasiuntinys V.Putvinskis grįžęs pranešė: „Išvyksta vakare“).

Dotnuvos ŽŪT šauliai-savanoriai (dalyvauti leista tik savanoriams, kaip ir lenkų agresijos metu) 1923 m. sausio 21 d., vidunaktį, susėdo į atskirą keleivinę vagoną, prikabinatą prie traukinio, vykstančio į Klaipėdą. Išvyko tyliai, palydėti tų pačių merginų, kaip ir prieš dvejus metus lenkų mušti. Per Mažeikius, latvių Priekulę, Kretingą šauliai-savanoriai Klaipėdą pasiekė 9 valandą ryto, tapę jau Mažosios Lietuvos sukilėliais (ant kairiosios rankovės žalia juosta su raidėmis M. L. S). Latvija visą tą laiką (sausio mėn.) atidžiai sekė lietuvių karinių dalinių judėjimą per savo teritoriją, bet oficialiai nieko „nepastebėdavo“. Kai dar nepraradusi vilčių užgrobti lietuvių žemes Lenkija ir jos globėja Prancūzija įteikė Latvijai notą, kam praleidžia lietuvius, ši išsigynė, kad „lietuviai atvyko netikėtai, turbūt supainiojo Latvijos ir Lietuvos Priekules“ ir ne ten nuvažiavo, todėl notą-protestą atmetė.

Stotyje Dotnuvos šaulius-savanorius pasitiko du sukilimo komiteto atstovai – Jonas Vanagaitis ir Jokūbas Stiklorius. Dotnuviškiai pasigedo vieno šaulio – šešiolikamečio Vlodo Tiškaus, kuris Kretingos stotyje nugirdęs tauškalus apie aršias sukilėlių kovas ir dides aukas dezertyravo ir grįžo į Dotnuvą. Vėliau Tiškus tapo politiku ir aukštu valdžios pareigūnu, o sukilimo metu žuvo 12 lietuvių – 2 karininkai, 6 kareiviai, 4 šauliai ir keli prancūzai. Dotnuviškių šaulių amžius buvo nuo

Na, Vincuk, ne vien šiame fronte kariavom, bet prisimink ir kovas su mūsų „Kvadrateis“. J.Kelpša I. [1-asis] M. L. savanorių pl. I kuopa, I būrys Baibomann 29/I-19/II [19]23 mt. Dotnuvos savanoriai Klaipėdos krašte.

Nuotrauka, skirta Vincui Kundrotui, iš Lietuvos žemdirbystės instituto muziejaus fondų.

15 iki 25 metų (jauniausias – 15-metis Algirdas Lipčius, Maironio sesers sūnus). Šauliai pateko ltn. V.Juozapavičiaus žinion (nuo 1925 m. Dotnuvos žemės ūkio akademijos studentas) ir tvarkinga rikiuote per miestą nužygiavo į Barščių mokyklą. Kaip teigia J.Zabielavičius savo atsiminimuose, žygiuojant Liepojaus gatve, jų būrį stebėję žmonės buvo nusiteikę ramiai, draugiškai. Pernakvojus Barščių mokykloje, dotnuviečiai buvo perskirti į du būrius po 33 vyrus. Vienas būrys paskirtas į sargybą prie prancūzų minininko uosto krantinėje, o antrasis nuvestas į Bachmano dvarą ir turėjo saugoti tiltus per Danės upę. Pasak J.Zabielavičiaus, sargybos, rikiuotės, šautuvų valymas, kulkosvaidžių ardyimas tęsdavosi kelias valandas, o likusį laiką skirdavo maisto paieškoms. Kiekvienas sukilėlis dienai gaudavo du litus, kuriuos dotnuviečių intendantas J.Zabielavičius keisdavo į „ostmarkes“ (kursas 1 Lt – 2500-5000 markių) ir Klaipėdoje bei kaimuose pirkdavo maistą. Jo žodžiais, taip gerai šauliai net Dotnuvoje nesimaitino. Vietiniams vokiečiai paliauboms nesugaudant valiutos kursuose, dotnuviečiams ne tik maistui, bet ir įvairiems delikatesams, šokoladui pinigų užtekdavo, net vienam kitam buteliui prancūziško konjako. Lėšas sukilimui aukojo Lietuvos ir Amerikos lietuviai, maistu padėjo klaipėdiečiai. Pvz. bankininkas Juozas Vailokaitis, A.Smetonai tarpininkaujant, Klaipėdos reikalui paaukojo 12 500 dolerių ir pažadėjo, jeigu reikės, dar 10 000 dolerių pridėti. Vasario mėn. 9 d. Antantė sukilėliams paskelbė ultimatumą per 12 valandų iš Klaipėdos miesto ir krašto išsikraustyti. Skelbiama pilna kovinė parengtis. Dotnuviečiai, kaip ir kiti sukilėliai, ruošėsi duoti atkirtį geriau ginkluotiems, bet nekovingiems prancūzų jūrininkams.

Po 3 dienų įtampa atslūgo. Ambasadorių konferencija 1923 m. vasario 16 d. nutaria priskirti Klaipėdos kraštą Lietuvos valstybei, pačiam kraštui suteikiant autonominį režimą (šis kraštas galutinai pripažintas Lietuvos dalimi tik 1924-05-08, pasirašius konvencijos tekstą Paryžiuje tarp Lietuvos

ir didžiųjų valstybių įgaliotinių). Vasario mėn. 16 d. dotnuviečiai dalyvauja Lietuvos nepriklausomybės parade, žygiuoja dainuodami „Šėriau žirgelį“, „Užtraukim naują giesmę broliai“. Vasario pabaigoje Klaipėdos krašto savanorių kariuomenė išformuojama, o sveiki ir gyvi Dotnuvos šauliai grįžta namo, į savąjį technikumą tęsti mokslų... Kol šauliai negrįžo iš Klaipėdos, užsiėmimai nevyko, nes technikumė buvo likusios kelios merginos (jų mokėsi nedaug), keli nesveikuojantys ir keli kairiųjų pažiūrų moksleiviai.

Technikumų šaulių būrio gyvavimo laikotarpiu pasikeitė 5 valdybos (beveik kas metai). Antruoju šaulių būrio valdybos pirmininku išrinktas J.Žadeikis (nuo 1920 10 05), trečiuoju – J.Lelis (nuo 1921 10 02), ketvirtuoju – V.Kundrotas (nuo 1923 06 07), penktuoju – Vl.Budginas (nuo 1924 03 29 iki 1925 m. rudens). Būrio vadu buvo A.Kasperavičius, 1924 m. jį pakeitė Ig.Zareckas. Kiti aktyvesni šaulių būrio valdybos nariai: Z.Ruseckas, J.Bertašius, J.Rimdzius, J.Sadūnas, J.Savickis. 1924 m. būrys įsigijo vėliavą, kurioje išsiuvinėtas užrašas „Už nepriklausomybę“.

Būrys aktyviai reiškėsi – gaudė dezertyrus, degtindarius, rinko aukas krašto gynimo reikalams, dalyvavo tautos šventėse. Nuo pat pradžios įsteigta švietimo komisija (sekcija), propagandos ir aukoms rinkti sekcijos, nuo 1921 m. rudens – sporto sekcija. Pirmosios dvi turėjo ypatingos reikšmės, nes tuo metu be technikumiečių, nariais buvo ir geležinkeliečiai bei kiti aplinkiniai žmonės. Švietimo sekcija suruošė keletą „gerai nusisekusių vakarų“. Sporto sekcijai priklausė ne vien šauliai, bet ir kiti asmenys. Suorganizuota futbolo komanda, lengvosios atletikos klubas, fechtavimosi, svorių kilnojimo, krocketo būreliai. Klubo atstovas Pr. Gėdžius, 1922 m. lengvosios atletikos rungtynėse Kaune pasiekė 1500 m bėgimo Lietuvos rekordą, technikumietis Dobrega 1924 ir 1925 m. pagerino šuolių su kartimi Lietuvos rekordą. Technikumė ir jo šaulių būrys virto lietuviybės puoselėjimo centru Kėdainių apskrityje, kurios dvaruose gyveno daugiausiai sulenkėję šunbajoriai.

1923 m. pavasarį ŽŪT šauliams kilo mintis įamžinti Klaipėdos išvadavimą. Dotnuvos dvaro laukuose, Dotnuvėlės upelio vagoje, surandamas 5 tonų akmuo. Jis, su iš Radviliškio geležinkelio depo pasiskolintu domkratu, per 3 dienas iškeliamas iš srovės, užritinamas ant vagonetės ir tam tikslui nutiestais bėgiais vežamas į Dotnuvos technikumų parko centrą, kur paguldomas vadinamoje Šaulių aikštėje. Technikumiečiai darbavosi dviem pamainomis, anksti ryte, prieš pamokas ir po pietų. 1923 05 06 į aikštelę susirinkęs 71 dotnuvietis sukilėlis pasodino puslankiu apie akmenį po uosį (šiuo metu uosių likę apie 20). 1924 m. pavasarį, surinkus pinigų, pagaminamas postamentas, akmuo pakeliamas ant jo ir akmentašys iškala žodžius „Klaipėda. 1923.I.15.Trūko 500 m. vergovės pančiai“ bei Lietuvos šaulių sąjungos ženklą. Per Jonines Dotnuvos klebonas Klaipėdos vadavimo paminklą pašventino, o Vyriausiojo Mažosios Lietuvos gelbėjimo komiteto narys Jonas Vanagaitis dotnuviečiams sukilėliams įteikė Klaipėdos vadavimo medalius. 1926 m., kitoje akmens pusėje atsiranda žalvarinė plokštė su 75 pavardėmis: 71 technikumietis ir 4 akademijos studentai, Klaipėdos vadavime dalyvavę kituose kariniuose daliniuose ir vėliau įstoję į Dotnuvos akademiją. 1927 m. liepos 1 d., išleidžiant paskutinę, 5-ąją, technikumiečių laidą su susirinkusiais prie paminklo nusifotografuoja Lietuvos prezidentas A.Smetona. 1941-1943 m. iš paminklo išlupama plokštė ir paslepama arba sunaikinama, kad naujieji šeimininkai vokiečiai istorijos neprisimintų ir nesuvedintų sąskaitų. Rusų okupacijos metais paminklas išliko, tik apaugo krūmais ir apsamojo. 1989 m. birželio 24 d. restauruotas paminklas su nauja asmenvardžių lenta iškilmingai atidengiamas iš naujo. Šventėje dalyvavo 4 likę gyvi 1923 m. sukilėliai: Stasys Buožis, Petras Navickas, Antanas Spūdas ir Domas Vasarevičius. Važiudami Kėdainių rajonu, pro Akademijos miestelį, užsukit, pagerbk it sukilėlius, pastovėkit prie Klaipėdos vadavimo paminklo, taip toli esančio nuo uostamiesčio...

1924 m. Dotnuvos žemės ūkio technikumė išaugo į Žemės ūkio akademiją, todėl 1925 m. ruduo yra laikomas ŽŪT šaulių būrio gyvavimo pabaiga ir naujo, Akademijos šaulių būrio, veiklos, kuri buvo ne mažiau aktyvi, pradžia. Amerikiečių istorikas A.Senas yra pastebėjęs, kad 1923 m. lietuvių žygis į Klaipėdą buvo „drąsiausias tarpukario Lietuvos užsienio politikos žingsnis“. 1940 m. vasarą, atėmę ginklus, turimą turtą, rusiškieji okupantai Žemės ūkio akademijos šaulių būrį likvidavo.

Baigdamas norėčiau nuoširdžiai padėkoti žmonėms, suteikiusiems medžiagą apie Dotnuvos žemės ūkio technikumų šaulius: ilgametei Dotnuvos akademijos muziejininkei Apolonijai Zimkuvienei, veikliam Kėdainių kraštotyrimininkui Ryčiui Tamašauskui, Kėdainių krašto muziejaus direktoriui Rimantui Žirguliui ir Kaišiadorių muziejaus direktoriui Olijardui Lukoševičiui.

(Pabaiga.
Pradžia 2007 m. Nr. 12)

Paminklas Klaipėdos vaduotojams Dotnuvoje.

Vienas pirmųjų ir kuopoje jau paskutinis

Ats. kpt. **Vytautas VOVERIS**

„Savanorio“ redaktorius

Albinas Jančiauskas, gyvenantis Trakų rajono Miglinų kaime, savanoriu tapo 1991 m. vasario 28 d., dalyvavo budėjimuose Aukščiausiojoje Taryboje, vykdė visas kitas užduotis, kurios tekdavo Trakų savanoriams. Jis yra tikrų tikriausias savanoris kūrėjas, tuo niekas negali abejoti, tačiau formaliai – ne, Savanorio kūrėjo medaliu neapdovanotas, nes prisiekė jis tik 1991-ųjų vasarą, jau po pučo.

Albinas tuo metu ėjo ginti Lietuvos ir apie jokių formalumų negalvojo, o šiandien, pasirodo, reikėjo galvoti, nes be vieno popierėlio nebus kito popierėlio, biurokratai Jančiausko pavardę iš apdovanotųjų sąrašo iškart braukia – nėra pažymos apie priesaiką. Pažyma tai yra, bet data ne tokia, štai ir viskas! Kuo kaltas savanoris, kad tuometinis jų vadas Romas Chodasevičius priesaikos priėmimo ceremoniją užvilkino?

Tas medalis buvęs nebuvęs, sako savanoris, bet mes tai gerai suprantam, kad nuoskaudą jis tu-

rėtų jausti. Norėtusi paklausti: kodėl toks abejingumas pirmiesiems savanoriams? Per savo popierius, gerbiamieji tamstos, jūs gyvų žmonių nematote. Formalumai čia mažiausiai reikalingi. Dar gen. Arvydas Pocius suko galvą ką daryti, kad nė vienas savanoris kūrėjas neliktų užmirštas ir gautų jam priklausančią Savanorio kūrėjo medalį. O tokių, užmirštų, dar labai daug. Praėjusią vasarą, rinkdamas medžiagą apie žuvusį karį Gintarą Žagunį, susitikau su daugeliu pasieniečių, tarnybą pradėjusių 1990-aisiais, dalyvavusių Aukščiausiosios Tarybos gynyboje, daužytų pasienio postuose omonininkų ir „savų“ Šalčininkų policininkų, ir nepatikėsit – retas iš jų apdova-

Srž. *Albinas Jančiauskas.*

Gr. *Viliaus Džiavečkos nuotrauka*

notas Savanorio kūrėjo medaliu! Sako, kas mums duos, negi patys turime eiti ir prašyti?

Aštuoniolika metų mes laisvi, o toks jausmas, tarsi bristum per smėlį. Vis mes niekaip nesusitvarkome, stengiamės į kažką būti panašūs, vis mėgdžiojame. Tipiškas savų galvų neturėjimo pavyzdys yra eilinės seržantų laipsnių reformos projektas. Puskarininkų ir viršilų nereikia, per daug lietuviškai skamba, bet svarbiausia, nėra tokių laipsnių Anglijoje! Kiek šitas abejotinas būdas pasižymėti kainuos mokesčių mokėtojams, nepasakyta. Taip pat projekte nurodyta, per kelis metus eilinis karys privalės įsiminti antpečius su visokiomis trobelėmis, kad galėtų skirti vieną laipsnį nuo kito. Nainkintuvų savo dangaus ploteliui saugoti mes neturime, bet užtat turėsime seržantus majorus ir iškart tapsime stipresni!

Mūsų įžymusis poetas Alfonsas Nyka-Niliūnas jau pusė amžiaus gyvena JAV ir jo nacionaliniu uždaru tikrai neapkaltsi. Šit ką jis sako: „Ieškokime kas mus vienija, ne kas mus skiria! Kokia šurpi nesąmonė! Atvirkščiai, ieškokime, kuo mes skiriamės, kuo mes kitokie, kuo mes

nesame identiški avinų banda, tuomet galbūt rasime ir bendrą kalbą“.

O A.Jančiauskas kaip atėjo į savanorius, taip ir pasiliko, visą laiką tarnauja Trakuose, šiuo metu yra Didžiosios Kovos rinktinės 804 kuopos būrininkas, turi seržanto laipsnį. Kaip tik Sausio 13-osios išvakarėse sugrįžo iš Dragūnų mokomojo bataliono, kur baigė pėstininko gelbėtojo kursą. Dar vieną, nes tą kursų per 17 tarnybos metų jis baigė ne vieną ir ne du. Kuopoje Albinas liko jau vienintelis savanoris, tarnybą pradėjęs 1991 metais. Išeiti net nemano, ūkininkauja savo Miglinuose ir tarnauja.

O greta tėvo kuopoje tarnauja ir sūnus Julius, tiesa, dar tik pirmus metus. Pirmus tai pirmus, tačiau jau spėjo baigti 5 kursus. Vaikinas svažoja išvykti į kokią nors tarptautinę operaciją, tačiau jo kandidatūrą atmetė: per jaunas, suspėsi, dar patarnauk. Julius tarnauja, ir vis tiek galvoja, kad anksčiau ar vėliau jo norai išsipildys.

Štai tokių žmonių, kaip srž. A.Jančiauskas, dėka ir susikūrė Savanorių pajėgos, išsilaiškė ir tapo tuo, kuo jos šiandien yra.

Baigėsi nuotolinis civilių ir karių bendradarbiavimo kursas

Kpt. **Darius BAUŠYS**

KASP štabo S-5 skyriaus karininkas

Praėjusių metų gruodžio 15 d. baigėsi pirmasis nuotolinis civilių ir karių bendradarbiavimo kursas. Jame mokėsi 26 mūsų savanorių pajėgų PKT kariai, civiliai darbuotojai ir kariai savanoriai. Kurso baigimo pažymėjimus įteikė KASP vadas plk. Antanas Plieskis bei Didžiosios Kovos rinktinės vadas plk. ltn. Gediminas Macijauskas. Kursą organizavo KASP, pasinaudodama Lietuvos karo akademijos technine baze.

Kurse dėstė Didžiosios Kovos rinktinės 801 (CKB) kuopos vadas kpt. Gediminas Latvys, operacijų karininkas kpt. Vaidas Šepkus bei kariuomenės vado sekretoriauto CKB skyriaus viršininko pavaduotojas ir 801 (CKB) kuopos karys savanoris ats. mjr. Eugenijus Vaicekuskas. Taip pat buvo pakviesti lektoriai iš Geležinio Vilko brigados, A.Ramanausko-Vanago kovinio rengimo centro ir Vilniaus universiteto. Kursas tęsėsi 3 mėnesius. Jo klausytojai turėjo

Kursui pasibaigus nusifotografavome su pajėgų vadu plk. Antanu Plieskiu.

Kpt. Edvardo Mankaus nuotrauka

kartą per mėnesį atvykti į Vilnių ir atsiskaityti už išmokytą teorinę medžiagą bei atliktą namų darbą. Visas mokymasis bei bendravimas su dėstytojais vyko nuotoliniu būdu, interneto pagalba. Gruodžio 15 d. įvyko kvalifikacinis egzaminas. Ateityje planuojama šį kursą organizuoti ne tik KASP, bet ir kitų dalinių kariams.

Kurso tikslai: suteikti žinių apie pagrindines CKB sąvokas, taikomas NATO, ES ir JT, CKB istoriją, operacijų rajonų civilinę aplinką ir civilines organizacijas, CKB struktūrą NATO ir Lietuvos kariuomenėje, tarptautinės humanitarinės teisės pagrindus; išmokyti CKB taktinių techninių procedūrų; supažindinti su CKB

specialistų patirtimi tarptautinėse operacijose Irake, Afganistane ir Kosovo provincijoje; išmokyti sprendimo priėmimo procedūrų ir teorines taktikos žinias taikyti vietovėje; supažindinti su derybų ir tarpininkavimo principais, darbo su žiniasklaida ypatumais, vertėjo panaudojimu ir kultūrinės veiklos ypatumais įvairiuose ope-

racijų rajonuose; pakelti karių kvalifikaciją iki CKB specialisto kvalifikacijos.

Išėję kursą klausytojai privalo turėti pakankamai teorinių žinių bei praktinių įgūdžių, kad galėtų sėkmingai tarnauti civilių ir karių bendradarbiavimo specialistais krašto apsaugos padalinuose arba Didžiosios Kovos rinktinės 801 (CKB) kuopoje.

Po misijos Irake gyvenimas atrodo kitaip

Gr. **Vilius DŽIAVEČKA**

„Savanorio“ korespondentas

J. psk. Valdemaras Buivydas, vienas iš Baltijos bataliono veteranų, savo misijos laukė lygiai dešimt metų. Puskarininkis į Lietuvos kariuomenę atėjo 1996-aisiais, jau perkopęs 30 metų, tarnavęs Sovietinėje armijoje. Tuomet Valdemaras dirbo meistru Šiaulių politechnikume ir, nors ekonominė padėtis nebuvo pati blogiausia, ryžosi naujam išban-

dymui. Latvijoje ne taip seniai buvo pradėtas formuoti Baltijos batalionas, į kurį, didėję Lietuvos tarptautiniams įsipareigojimams, misijoms buvo renkami vyrai. Reklama buvo rodyta ir per televiziją. V.Buivydas nusprendė stoti į Lietuvos kariuomenę, dalyvauti vienoje misijoje, o grįžus namo išeiti į atsargą. Tačiau ši misija užsitęsė ir tęsiasi jau dvylika metų...

Įveikti taikdarius atranką pavyko, sugrįžus po to sekė pasiren-

gimas Adažiuose, Latvijoje, kur bazavosi batalionas. Tėn visų naujokų laukė 12 savaičių bazinis pasirengimo kursas. Jį baigus, pervestas į Ruklą. Taikos palaikymo pajėgų mokymo centre j. psk. V.Buivydas pats rengė Baltbato rezervą, naujus karius, pėstininkus ir specialistus, turėjusius papildyti vienetą. Ilgokai teko laukti savosios misijos. Į Bosniją nepavyko išvažiuoti, ir atrodė sena svajonė tapo sunkiai pasiekiamą. Išformavus Taikos palaikymo pajėgų

mokymo centrą, j. psk. V.Buivydas tarnavo Mokomajame pulke, vėliau Petro Bartkaus mokymo centre, kurį reorganizavus perėjo į Dragūnų mokomąjį batalioną. Dar mokymo centre Radviliškyje į misiją kartu su kitais instruktoriais misijai parengė pirmuosius KASP logistus, dalyvavusius misijoje Irake, vėliau pirmąjį savanorių būrį, vykusį į Kosovą. Tarnyba ėjo monotoniškai, kol puskarininkui nebuvo pasiūlyta tapti PAG-1 rezervo kariu. Atsirado viltis. Vie-

netas išvyko į Afganistaną, o tais pačiais metais LITDET pėstininkų būrio misija Irake buvo perkvalifikuota į NATO mokomąją. Buvęs Baltijos bataliono instruktorius ten gavo naują užduotį – rengti Irako armijos karius. Ilgai buvęs geriausiu atsarginiu j. psk. V.Buivydas pagaliau pats išvyko į misiją Irake. Tėn, vienoje Irako karo akademijų Bagdade, ėjo patarėjo pareigas. Stebėdamas karius ir juos mokydamas, pusmetį kartu tarnavo su kolegomis iš Jungtinės Karalystės, Danijos, Vengrijos, Lenkijos, Italijos ir Bulgarijos.

Nuketla į 5 psl.

Laipsniai**Krašto apsaugos ministras**

suteikė pirmuosius karininko laipsnius: leitenanto
gr. Andriui Maskoliūniui,
gr. Remigijui Smagurauskui.

Apdovanojimai**Lietuvos kariuomenės Lauko pajėgų vadas apdovanojo padėkos raštu:**

kpt. Darių Baušį, kpt. Gerardą Sutkų, vyr. ltn. Mindaugą Didžiulį, j. psk. Remigijų Čiulkinį, vrš. Darių Baužį, vrš. Aleksandrą Iljasevičių, vrš. Arminą Rimavičių, vrš. Dainių Visocką, srž. Bronių Jarecką, j. srž. Rolandą Grinkevičių, gr. Tada Žeką, eil. Ernestą Burneikaitę, vrš. Raimondą Baltaragį, gr. Nerijų Karvelį, vrš. Gražvydą Milašį, srž. Evaldą Vilimą, srž. Petrą Novikovą, srž. Vilma Polovceva, gr. Aldoną Simanuskienę, gr. Juzefą Žukauskienę, Loretą Dukauskaitę, Inga Šmitienę.

KASP vadas apdovanojo

medaliu „Už pavyzdinę kario savanorio tarnybą“ (15-os metų):

srž. Raimundą Miliauską, gr. Stasį Dauką, ats. vyr. ltn. Petrą Liašuką, srž. Eduardą Bivainį, j. srž. Rolandą Jurkevičių;

medaliu „Už pavyzdinę kario savanorio tarnybą“ (10-ies metų):

j. srž. Žydrūną Laurušonį, gr. Vladą Jaciną, srž. Rimantą Viskačką, gr. Raimondą Bernatavičių, gr. Donatą Bunevičių, gr. Arūną Perevičių, gr. Darių Petruškevičių, gr. Donatą Rudinską, gr. Alvydą Žemaitį, j. srž. Mindaugą Kontrimą, j. srž. Mantą Vaškį, gr. Povilą Jankauską, gr. Algirdą Bitiną, gr. Evaldą Kavanauską, eil. Tomą Skrebutėną, ats. ltn. Arvydą Čepukėną, j. srž. Eleną Vaškiene;

medaliu „Už pavyzdinę kario savanorio tarnybą“ (5-erių metų):

ats. ltn. Birutę Petraškaitę, j. srž. Arvydą Kantautą, gr. Nerijų Gudžiūną, gr. Romą Švelnį, ats. ltn. Vytautą Eidukaitį, srž. Donatą Vaisvalavičių, j. srž. Vygintą Bertešką, j. srž. Aivarą Kalvaitį, j. srž. Nijolę Vidūnaitę, gr. Evaldą Babiką, gr. Tomą Dumbliauską, gr. Vitalijų Kardauską, gr. Ričardą Kašėta, gr. Audrių Mikalauską, gr.

Vytautą Puodį, gr. Renatą Sinkevičių, gr. Giedrių Šilalę, eil. Mantą Aleksonį, eil. Dalių Stankevičių, eil. Raimundą Šalomovą, gr. Jūratę Gailiūtę, gr. Vidmantą Jocių, gr. Deivydą Lakštutį, gr. Kęstutį Mockų, gr. Raimondą Strazdauskaitę, eil. Aivarą Kavčinską, eil. Antaną Petreikį, vyr. srž. Audrių Taraškų, gr. Vidą Gedminienę, eil. Marių Baroną, eil. Romualdą Galinį, eil. Kęstutį Kėžą, eil. Vladimirą Lekandrą, eil. Dainą Zagurskienę, eil. Arvydą Ostapenką, gr. Nijolę Kymelytę Šlapšinskaitę, eil. Simoną Grigonį, eil. Vytautą Litvinavičių;

medaliu „Už pasižymėjimą“:

plk. Juozą Gražulį, mjr. Sergejų Venclovaitį, kpt. Nijolę Kriaučiūnaitę, kpt. Vaidą Šepkų, vyr. ltn. Vytautą Vinnicką;

pajėgų medaliu „Už pavyzdinę tarnybą“:

vrš. Audrių Sutkų, psk. Dmitrijų Parchutiką, vrš. Rolandą Ereksoną, vrš. Sergejų Sysojevą, vyr. srž. Renaldą Stuknij, vyr. srž. Artūrą Virganavičių, srž. Eugenijų Matonį;

padėkos raštu:

ats. ltn. Simoną Baltrušaitį, vyr. srž. Vytautą Mickevičių, srž. Antaną Morkūną, j. srž. Kęstutį Alionį, j. srž. Aretą Skiepinaitį, kpt. Andžejų Stefanovičių, vyr. ltn. Albertą Baciuską, vyr. ltn. Aleksandrą Kuzminą, ats. ltn. Valentį Sapsaj, vrš. Dalių Pavliukovą, vyr. srž. Ruslaną Mėlinauską, srž. Romualdą Makoveckį, srž. Dainą Vaičiulytę, srž. Kęstutį Venskų, j. srž. Julijų Grigaliauską, j. srž. Joaną Kalantaitę, j. srž. Inga Orloviene, gr. Raimondą Ambrasiūną, gr. Marių Daukšą, gr. Andrių Juškauską, gr. Evaldą Kilinską, gr. Pavelą Nesterovą, gr. Ingridą Noreikytę, gr. Edvardą Pulkauską, gr. Rolandą Slavinską, gr. Romą Šlakaitį, gr. Liną Špukauską, gr. Vilma Tunylaitę, gr. Arūną Zemenską, eil. Karolį Andreikevičių, eil. Giedrių Jurkonį, eil. Žilviną Karkauską, eil. Valdą Ravucką, eil. Dainių Trainavičių, eil. Giedrių Turauską, eil. Marių Tamoliūną, Aldoną Kudziene.

Atsisveikino su tarnyba

[atsargą paleisti:

mjr. Saulius Jusevičius, mjr. Sergejus Venclovaitis, kpt. Vitalijus Bogužas, vrš. Viktoras Satovas, vrš. Kazimieras Venckus, j. srž. Rimvydas Rabecas.

Paroda „Sveiki atvykę į Čagčaraną“ – Oro gynybos batalione

Sausio 14 d. Radviliškyje, Oro gynybos batalione, atidaryta „Savanorio“ korespondento gr. Viliaus Džiavečkos foto nuotraukų paroda „Sveiki atvykę į Čagčaraną“.

Ši paroda spalio-lapkričio mėnesiais buvo eksponuojama Jonišio J. Avyžiaus viešojoje bibliotekoje.

KOP kapeliono kpt. dr. Virginijaus Veilento (tarnavusio PAG-4 kapelionu) ir OGB štabo S-5 skyriaus viršininko kpt. Sauliaus Sendžiko iniciatyva paroda perkelta į Oro gynybos batalio-

no kareivines, kad batalione tarnaujantys profesinės ir pradinės privalomosios karo tarnybos kariai galėtų susipažinti su karių tarnybos Provincijos atkūrimo grupėje, Goro provincijoje, specifika ir sąlygomis.

Nuotraukose – Lietuvos kariai, vykstantys savo užduotis, Goro provincijos gyventojų butis, portretai, karių laisvalaikio akimirkos, gamtos vaizdai.

Gr. V. Džiavečka 2007 m. buvo PAG-4 atstovas spaudoje.

„Savanorio“ inf.

Savanorių muziejaus jubiliejinė paroda**Zofija KAŠTELIAOVAITĖ**

Lietuvos savanorių muziejaus vedėja

Sausio 17 d. Lietuvos savanorių muziejus mini 15-ąsias įkūrimo metines.

Ta proga Sausumos pajėgų štabe veikia paroda „Lietuvos kariuomenė vaikų akimis“. Paroda parengta iš muziejaus fondų ir skirta Lietuvos savanorių muziejaus 15 metų sukakčiai paminėti.

2000 m., siekiant įamžinti Lietuvos kariuomenę meno kūrinuose, buvo įgyvendintas Lietuvos Savanorių muziejaus ir Birštono miesto kultūros centro jaunimo ir vaikų studijos „Molinukas“ bendras projektas „Lietuvos kariuomenė“.

Šio projekto sumanymas gimė 1999 m. vasarą, kai KASP štabe lankėsi svečiai iš Danijos. Juos lydėjusi moteris prasitarė esanti dailininkė keramikė, dirbanti su moksleiviais Birštone ir vadovaujanti keramikos studijai „Molinukas“. Tada ir kilo mintis pasiūlyti studijos vadovei A. Plioplienei meninėmis priemonėmis pavaizduoti Lietuvos karius. Pakviečiau studijos vadovę atvykti su vaikais į KASP štabą, susitikti su savanoriais, apsilankyti Lietuvos savanorių muziejuje.

Užsimezgė graži bičiulystė. Moksleiviai ne kartą lankėsi KASP

štabe, Savanorių pajėgų rinktinėse, kitose kariuomenės vienetuose, dalyvavo Lietuvos savanorių muziejaus edukacinėje programoje „Pažink kariuomenę“, studijavo Lietuvos kariuomenės istoriją, domėjosi karine atributika, bendravo su kariais.

Prieš metus gimusi idėja 2000 m. vasarą virto tikrove. Jaunieji menininkai sukūrė dekoratyvinius pano, skirtus įvairiems Lietuvos kariuomenės vienetams ir didžiąją darbų dalį padovanojo Lietuvos savanorių muziejui.

Projekte dalyvavo 26 moksleiviai, iš kurių jauniausiam buvo 7-eri, o vyriausiam 14 metų. Parodoje eksponuojama 13 darbų. Šis projektas vertingas keliais aspektais. Visų pirma jis prisidėjo prie moksleivių pilietiškumo ir pagarbos savajai kariuomenei ugdymo. Projekto dalyviai – moksleiviai – turėjo puikią progą iš arčiau susipažinti su Lietuvos kariuomene, jos istorija, šiandienine veikla ir ten tarnaujančiais kariais.

Antra, kaip teigia Lietuvos Dailės akademijos profesorius Jonas Gudmonas, „pasiektas meniškai brandus rezultatas. Sumanymų ir sprendimų realizavimui pasirinkta nuo senovės Lietuvoje naudojama juodosios keramikos technologija, kas užtikrina darbų ilgaamžiškumą, o kartu atspindi

tą istorinį ryšį tarp liaudies meno tradicijų ir daugelio amžių krašto gynimo tradicijų. Darbų formai pasirinktas keramikinio pano principas, t. y. kai sumanyta kompozicija surenkama iš atskirai parengtų detalių.

Nors projekte dalyvavo skirtingo amžiaus vaikai, stilistiniu požiūriu yra išlaikytas visų darbų kompozicinis vieningumas. Karių figūros visose kompozicijose apibendrintos kaip liaudies meistrų darbuose. Proporcijos sąmoningai interpretuotos taip, kad sustiprėtų išraiškingumas, o ne natūralizmas. Tą stebuklingą išraiškingumą rakta, naudojamą mūsų liaudies meistrų, projekto vadovė A. Pliopliene laiko kaip pagrindinį vaikų kūrybos credo, teigdama, kad bet kuri kūryba turi remtis liaudies menu ir jų tradicijų suvokimu. Siekiant kompozicinio vientisumo, visuose darbuose šalia figūros komponuojamos specifinės detalės, charakterizuojančios pasirinktą turinį“.

Eksponuojami darbai be meninio sprendimo privalomą vertingi ir pažintine prasme. Kariuomenė, kaip specifinė veiklos sritis, visada žadino ir žadins visuomenės smalsumą bei žingeidumą, todėl šie darbai yra įdomūs ir plačiai visuomenei. Tuo pačiu Lietuvos savanorių muziejus praturtėjo vertingais eksponatais.

Susitikimai su pareigūnais**Vilma TUNYLAITĖ**

Dainavos rinktinė

Dainavos rinktinės kariai bendrauja ne tik su įvairiomis švietimo įstaigomis ir jaunimo organizacijomis, bet ir su sukarintomis struktūromis. Gruodžio mėnesį rinktinės 103 kuopos vadas vyr. ltn. Ramūnas Murauskis ir jo pavaduotojas ltn. Darius Diburyš kelis kartus lankėsi Alytaus pataisos namuose, susitiko su 160 darbuotojų. Vyr. ltn. R. Murauskis ir ltn. D. Diburyš pareigūnams pristatė KASP ir rinktinę: kokias užduotis vykdo savanoriai, kur išsidėstę padaliniai, kaip planuojamos, vykdomos pratybos ir užsiėmimai, pasakojo apie galimybes tarnauti taikos rėmimo operacijose, parodė filmus apie Savanorių pajėgas ir Lietuvos kariuomenę. Tai ne tik supažindinimo misija, bet ir agitacija. Darbuotojų susidomėjimas buvo labai didelis, vyr. ltn. R. Murauskis vos spėjo atsakinėti į klausimus. Susitikimų metu buvo išdalyti suvenyrai, plakatai, lankstinukai.

Kad neliktų laukiančiųjų...**Gr. Andrius KANČIAUSKAS**

503 kuopos savanoris

Kiekvienais metais Vyčio rinktinė su labdaringa misija aplanko įvairių rajonų vaikų globos namus. Šį kartą su Kalėdomis nutarėme pasveikinti Vėjurkuose gyvenančius vaikus, – sakė rinktinės vado pavaduotojas kpt. Mindaugas Gedvila.

Kpt. M. Gedvila, 503 kuopos vadas kpt. Vitalijus Bogužas ir karys savanoris gr. Andrius Banys vaikų globos namų gyventojams padovanojo muzikinį centrą ir saldainių. Atsidėkodami už dovanas vaikučiai svečiams suruošė koncertą.

Iš vaikų globos namų direktoriaus Rycio Sakalausko ir pava-

duotojos Irenos Gaurelytės išgirdę trumpą pasakojimą apie globos namų kasdienybę, kariai apgailestavo, jog tik dėl tėvų klaidų dauguma Vėjurkų globotinių šventės priversti sutikti ne savo namuose. Iš 32 vaikų, tik trys globotiniai – tikri našlaičiai. Ir stiprių nervų kariaus buvo sunku išsiskirti su tėvų šilumos išsiilgusiais mažyiais, tarp kurių buvo ir meilus dvejų metų šviesiaplaukis...

– Gal bent 2008-ieji privers susimąstyti tėvus apie čia paliktą brangiausią turtą, – išklaušė liūdną pasakojimą apie visą dieną ant šalto akmens prasėdėjusį ir veltui tėvų laukusį berniuką, atsisveikinant linkėjo kariai.

Karių labdara**Greta MATULEVIČIŪTĖ**

Vyčio rinktinė

Kasmet Vyčio rinktinės kariai surenka pinigėlių sunkiai gyvenančioms šeimoms, neįgaliesiems,

vaikams ir našlaičiams. Šį kartą aplankė Panevėžio „SOS vaikus“ ir jiems padovanojom įvairių stalo žaidimų. Kariai papasakojo apie misijose matytus skurstančių šalių vaikus. Vaikai padėjo už dovanas ir galbūt suprato, kad kariai neatsiejami nuo tautos ir civilių žmonių.

Vienas žudikas pagaliau sulaukytas**Ats. kpt. Vytautas VOVERIS**

„Savanorio“ redaktorius

1991 m. liepos 31–osios naktį rusų banditų gauja OMON Medininkuose nužudė 7 lietuvius valstybės pareigūnus – policininkus ir muitininkus.

Prabėgo jau beveik 17 metų, žmogžudžiai yra žinomi, jie gyvena Rusijoje ir niekas jų ramybės nedrumsčia, nes toje šalyje turbūt žmonių žudymas nelaikomas nusikaltimu.

O štai vienam banditui – Konstantinui Nikulinui – nepasisėkė, praėjusių metų pabaigoje jis sulaukytas Latvijoje ir, tikėkimės, bus perduotas į Lietuvos teisingumo rankas. Tikėkimės, nors nu-teisti jį realia bausme – kalėjimu iki gyvos galvos – bus labai sunku: žmogžudžio ginti pakils visos rusiškos ir prorusiškos jėgos, turtingi rusai („verslininkai“ ir nacistinės organizacijos) už didelius pinigus nupirks sukčiausius advokatus. Vis tik yra vilčių, kad ban-

ditas šio tokios bausmės susilauks.

Nors visaip gali atsitikti; kiek Lietuvoje gyvena buvusių enkavėdistų, strībų, ir nieko, jokių teismų. Sako, kam čia kerštauti, taurūs senukai, nedaug beliko jiems gyventi, ir vaikų jie turi, anūkų, aniems bus nemalonu. Argi teisingumas yra kerštas, o ne valstybės pagrindas?

Kaip ten bebūtų, mes jiems niekada neatleisim ir neatleisim. Ko ne, tai ne.

Kitoje pusėje

Klaipėdos krašto išvadavimas, prijungimas ar sukilimas – kaip kam patinka, taip ir tevadina – iš tiesų buvo pati sėkmingiausia Pirmosios respublikos politinė – karinė akcija. Įsivaizduokim, kad šis kraštas būtų pasilikęs Vokietijos sudėtyje visą laiką. Pasekmės aiškios: nei Klaipėdos, nei Šilutės šiandien mes neturėtume, kaip neturime Tilžės – Mažosios Lietuvos sostinės, nei Ragainės, nei Stalupėnų ar Lazdynų. Klaipėdos kraštas priklausytų Kaliningrado sričiai ir, kaip ir visa Mažoji Lietuva, vadintųsi „iskono ruskąja žemlia“.

Ats. kpt. **Vytautas VOVERIS**

„Savanorio“ redaktorius

Apie Lietuvos kariuomenės štabo rengiamą Klaipėdos sukilimą žinojo labai nedaug kas, o vis dėlto ta informacija nebuvo jokia paslaptis nei Lenkijai, nei Vokietijai.

Informaciją lenkams parduodė mūsų žvalgyboje dirbęs ir save lenku laikęs šunbajoris Kalenda. Mūsų valstybė pasirodė be galo švelni išdavikui ir patupdė jį už grotų tik dešimčiai metų. Kaipgi! Už tokį darbą jo mylista prošešanas visiškai pelnytai turėjo susilaukti plieninės bitelės cvaktelėjimo.

Lenkija stebėjo, laukė ir kaleno dantimis. Maršalka Pilsudskis, pasivadinęs „lenkų valstybės viršininku“ (mat yra gydytis psichiatrinėje ligoninėje), jaunystėje vertėsi plėšiko amatu; jo nemetė ir tapęs „valstybės viršininku“: ką gali iš kaimyno atimti – atimk, negali atimti – pavok. Atimti iš vokiečių Dancigą Pilsudskio kinkos per silpnos, o štai Lietuva kas kita – Vilnius jau pavogtas, o jeigu kovos Klaipėdoje užsitęs, tada – marš na Kovno, o karo laivai – į Klaipėdą!

Kad prancūzai rimčiau pasipriešintų lietuviams niekas labai netikėjo, ir visiškai teisingai; pirmiesiems šūviams gatvėje pasigirdus, komisaras Petisnė pro langą iškišo baltą vėliavą.

Tačiau buvo kitas, daug realesnis pavojus: „ginti“ Klaipėdą pasiūšė dr. Vilius Stepulaitis. Vokiečiams informaciją perdavė koks nors vokiečių tautybės karininkas, o jų tuo metu Lietuvos kariuomenėje tarnavo ne vienas. Stepulaitis Tilžėje susitiko tokį Amoną ir abu, buvę Vokietijos kariuomenės kapitonai, sutarė, kad lietuvių į Klaipėdą įsileisti jokiū būdu negalima. Amonas pažadėjo surinkti 2000 ginkluotų vyrų, buvusių karo dalyvių, ir nuvesti juos į Klaipėdą. Įsivaizduokit 2000 patyrusių frontininkų vienoje pusėje ir savanorius šaulius, kaip Dotnuvos moksleiviai, kitoje. Lenkai tikrai būtų sulaukę savo valandos! Amonas žmones rinko, bet.. per daug plepėjo. Dr. Stepulaitį netikėtai iššaukė į Berlyną ir pasakė:

– Tu ten baik! Jeigu nesiliausi, surasim būdą sutramdyti.

Karo metu Stepulaitis tarnavo vokiečių žvalgyboje ir vadovavo šnipų tinklui Šveicarijoje, tad puikiai žinojo, kokie tie būdai, ir kad paklusti reikia. Grįžo į Tilžę it musę kandęs – viskas šuniui ant uodegos. Amonui teko savo „armiją“ paleisti.

Pralaimėjusi Pirmąjį pasaulinį karą ir nugalėtojų apiplėšta iki pa-

skutinio siūlelio, Vokietija vos al savo ir visiškai nenorėjo, kad ją apkaltintų dar ir dėl karinio konflikto Klaipėdoje. O su prancūzais lietuviai susitvarkė nesunkiai.

Kas tas Stepulaitis? Iki karo jis buvo karštas lietuvis ir vadovavo Gumbinės lietuvių draugijai, tačiau karo metu pasidarė dar karštesnis vokiečiai ir jau iki gyvenimo galo toks ir liko. Per karą Vokietijoje ypač pakilo patriotizmas ir sakytį, kad tu ne vokiečiai, o lietuvis buvo tiesiog nepadoru. Tą patriotizmą labai sustiprino rusų įsiveržimas į Rytprūsius ir vėliau paniškas pabėgimas. Priešo žemėje rusai elgėsi kaip jie yra įpratę elgtis svetimos žemės visur ir visada: plėšė, žudė, prievartavo. Tai sukėlė visuotinę vietos gyventojų, tiek vokiečių, tiek lietuvių neapykantą. (Dar baisiau elgėsi Raudonoji armija Rytprūsiuose Antrojo pasaulinio karo pabaigoje.)

O iki karo Stepulaitis elgėsi visai padoriai, rūpinosi lietuvių reikalais, net savo dukrą pakrikštijo Birutės vardu. Jis dažnai lankydavosi Pilkalnio apskrityje pas ūkininką Puskepalaitį. „Lietuviais turime ir būt“, – sutardavo ūkininkas ir teisės daktaras. Šią frazę išgirdo kartą su Stepulaitiu Puskepalaičio sodyboje Rudminų kaime viešėjęs Jurgis Zauerveinas ir taip atsirado garsioji daina, virtusi Mažosios Lietuvos himnu, „Lietuviais esame mes gimę“.

Taiigi, Puskepalaičiai, beje, tolimi Kristijono Donelaičio giminės, buvo susipratę lietuviai, tačiau kai sūnui Albertui atėjo metas eiti į mokyklą, motina jį nusivedė į kapines, aprodė giminės kapus ir pasakė: „O nuo šiol aš su tavim kalbėsiu tik vokiškai, nes nenoriu, kad tu kentėtum, kaip aš kentėdavau“. Vokiškose mokyklose už kalbėjimą lietuviškai žiauriai bausdavo.

A.Puskepalaitis prisiminimuose rašė: „Kartą Smalakaitytė, žaidžiant mokyklos kieme sviediniu, vienai žaidėjai lietuviškai prišaukė: „Duok man!“ Šiuos mergaitėi impulsyviai išsprūdusius lietuviškus žodžius nugirdo mokytojas Weske. Po pertraukos klasėje visų mokyklos vaikų akivaizdoje jis nendrine lazdele taip pradėjo mušti Smalakaitytės delną, kad net kraujas pasirodė. Mergaitė garsiai verkė ir šaukė, o prie jos verksmų ir šauksmų prisijungė visa mokykla“. Už du garsiai ištartus lietuviškus žodžius! O šiaip, rašo Puskepalaitis, lietuviai vaikai buvo gabesni už vokiečius. Antai Liepgalių mokyklos, kurioje jis mokėsi, geriausių mokinių, vadintų „primais“, sąrašas: Skatikaitis, Daniulaitis, Gri-gaitis ir Puskepalaitis.

A.Puskepalaitis vėliau išvyko į Tilžę, įgijo spaustuvininko specialybę, įsijungė į lietuvišką veiklą ir tapo tikru Lietuvos patriotu. Po karo gyveno Amerikoje, mirė 1979 m. Bostone, iki pat gyvenimo galo tikėdamas, kad ateis toks laikas, kai Didžioji Lietuva bei Mažoji Lietuva taps viena Lietuva. O štai du jo broliai save jau laikė vokiečiais, todėl, suprantama, po karo atsidūrė Vakarų Vokietijoje.

Vokietinimas ypač sustiprėjo atėjus į valdžią hitlerininkams. Jie sugalvojo net lietuviškus vietovardžius pakeisti ir apskrities miestą Pilkalnį pavadino Šliosbergu, Stalupėnus – Ebenrode. Po kelerių metų jau naujieji Mažosios Lietuvos „šeimininkai“ tą patį Pilkalnį pavadino savaip – Dobrovolsku, o Stalupėnus – Nesterovu. Idiotai ir yra idiotai, nesvarbu kokia kalba jie bekalbėtų – vokiškai, rusiškai ar lenkiškai (Šalčininkai, pasirodo, visai ne Šalčininkai, o kažkokie Soliečnikai).

Arba lietuviškai. Nes kas tas Stepulaitis, palyginti su Justu Paleckiu. Ne, Paleckis nebuvo idiotas, atvirksčiai, gudrus, net labai gudrus. Prasigėręs trečiaeilis rašė, amžinai be cento kišenėje, besitraisiojęs apie kokią karčėmą, kad kas susimylėtų ir taurelę įpiltų, 1926 m. tapo Sovietų Sąjungos agentu ir klestinčiu bulvarinių laikraščių redaktoriumi. Kas finansavo, aišku, nes bulvariniai tie laikraščiai tai bulvariniai, tačiau aiškios kairiosios pakraipos: viename paleckinio leidinio puslapyje puikuodavosi pusnuogių gražuolių nuotrauka, kitame – maršalas Vorošilovas. O dar sako, kad Smetonos laikais trūko spaudos laisvės! Jos buvo net per daug, bent jau daugiau negu šiandien, kada spaudos laisvė gali naudotis tik tas, kas turi ir nuosavą laikraštį. O tada bet kuris lietuvis galėjo parašyti straipsnį ir išspausdinti jį jeigu ne viename, tai kitame laikraštyje. Suprantama, tautiškai mąstantis lietuvis, tačiau ir kiti turėjo galimybę skardentis Paleckio už sovietų pinigus leidžiamoje geltonojoje spaudoje.

Karo metais, kai į Rusiją pabėgę lietuviai arba prievarta nuvaryti lietuviai kariai, buvo sugaudyti į „lietuvišką“ diviziją, ir dauguma liko gulėti Oriolo pusnyuose ir Baltarusijos pelkėse, Paleckis savo sūnaitėlį irgi „mobilizavo“ tik ne į diviziją, ne į apkasus utėlių šerti. Paleckis jaunesnysis bimbinejo toli nuo visokių pavojų užfrontės aerodrome. Iš neturėjimo ką veikti prisilupo su lakūnais, girti sėdo į lėktuvą ir net pakilo, tik nusileisti nesugebėjo, smigo tas lėktuvas į žemę it kirvis.

O tėtūšis Paleckis 1939 m. maldavo rusus, kad šie Lietuvai Vilniaus neatiduotų, po karo atsisakė nuo Karaliaučiaus ir visos Mažosios Lietuvos (teglu ten būna Rusija!), lietuvius „perkel-dinėjo“ į geresnio klimato kraštus: į Sibirą – taigos kirsti, o vėliau į Kazachstaną – plėšinių arti.

Paleckis su Klaipėdos krašto prijungimu nieko bendro neturėjo, tačiau jo ir Stepulaičio kelias tas pats – išdaviko kelias. Tik vienas pasidavė vokiečiams, kitas – rusams.

Sportas

„Gyvybės ir mirties keliu“

Vyr. srž. Vytautas Žarnauskas bėgime dalyvavo su sūnumis.

Autorės nuotrauka

Vilma TUNYLAITĖ

Dainavos rinktinės štabas

Sausio 12 d. Vilniuje vyko XVII tradicinis tarptautinis bėgimas „Gyvybės ir mirties keliu“, skirtas žuvusiems už Lietuvos laisvę kovotojams atminti.

Jau septynioliktą kartą bėgimą organizuoja Lietuvos bėgimo mėgėjų asociacija kartu su Krašto apsaugos ministerija ir Vilniaus miesto Kūno kultūros ir sporto skyriumi.

Šis pagarbos bėgimas nėra varžybos, jame nesiekama išaiškinti nugalėtojų ir prizininkų. Renginio organizatoriai ir rėmėjai įsteigia prizus laimėtojams, gausiausiai bėgime dalyvavusiems kolektyvams, jauniausiems ir vyriausiems dalyviams. Be to, visiems bėgimo dalyviams, sėkmingai įveikiusiems 9 km nuotolį, įteikiami atminimo medaliai. Prizai įteikiami ir sėkmingiausiai šį nuotolį įveikiusiems kariams.

Kalėdinis krepšinis

J. psk. Artūras IVANOVAS

Vyčio rinktinė

Gruodžio 27 d. Vyčio rinktinėje vyko kalėdinio krepšinio 3x3 varžybos Rinktinės vado taurei laimėti. Panevėžio kolegijos sporto salėje kovojo 8 komandos.

Antrus metus iš eilės 1-ąją vietą, medalius bei taure iškovo-

jo rinktinės štabo ir aptarnavimo kuopos 1-oji komanda, vadovaujama ltn. Andriaus Januškevičiaus. Rinktinės vadas plk. ltn. Ričardas Leikus apdovanojo nugalėtojus bei padėjo visiems varžybų dalyviams.

Norėję padėkoti ir kpt. Audriui Mordasui iš Panevėžio karo prievoles centro už teisėjavimą.

Kovinė savigny

Vilma TUNYLAITĖ

Dainavos rinktinė

Gruodžio 21 d. Dainavos rinktinės kovinės savigny komanda, vadovaujama vrš. Tado Murausko, dalyvavo Geležinio Vilko brigados atvirame lietuviškosios savigny čempiona-

te Rukloje. Varžėsi 8 komandos. Pirmąją vietą svorio kategorijoje iki 66 kg užėmė mūsų rinktinės 102 kuopos savanoris j. srž. Deividas Kaduškevičius. Antrąją vietą svorio kategorijoje iki 72 kg iškovojo tos pačios kuopos savanoris eil. Povilas Marcinkevičius.

Nuosirdžiai užjaučiame štabo ir aptarnavimo kuopos štabo būrio žvalgybos specialistą psk. Aurelijų Grekavičių dėl tėvo mirties.

Dariaus ir Girėno rinktinė

Visuomet reikia apie tai kalbėti

Ats. ltn. dr. **Vidmantas KUPREVIČIUS**

Didžiosios Kovos rinktinė

„Skalvijos“ kino centre 2007 gruodžio 18 d. buvo parodytas studijos „A Propos“ darbas, 52 minučių trukmės dokumentinis filmas „Nesulaužyti priesaikos“. Filmo kūrėjai: režisierė, scenarijaus autorė – Agnė Marcinkevičiūtė, operatorius – Vaidotas Digimas, kompozitorius Antanas Jasenka, prodiuseris, idėjos autorius Jonas Cimbolaitis.

Išspausdintas spalvotas dokumentinio filmo plakatas; įrašyta filmo kompaktinė plokštelė.

Prodiuseris Jonas Cimbolaitis prieš pat ekrane sumirgant juostos kadrui pakartojo prasmingus žodžius, kad istorija visada yra svarbi dabarčiai. O itin aštrus ginčas su neįvardytu profesorium, kurio teiginys, kad vėliau, girdi, labiau didžiūsios pokario Laisvės ir Nepriklausomybės kovomis bei mažiau, – ir sumanyk tik(!) – gėdysimės; ir įžiebė sumanyką šiuo filmu apie eilinių – būtent – eilinių (Manau, kad šį žodį galima taikyti tik nurodant J. Armonaičio karinį laipsnį. – V. K.) Lietuvos partizaną, Tauro apygardos Žalgirio rinktinės karį savanorį Juozą Armonaitį – Triupą atremti oponento nepagrįstus teiginius.

Antrašte pasirinkti režisierės A. Marcinkevičiūtės žodžiai, kad menininkai retai gvildena šią temą, o kita vertus, jei norima tinkamai auklėti jaunąją kartą – privalu turėti, ką pasakyti; visuomet reikia apie tai kalbėti. Todėl reikia daug dirbti. Po peržiūros šnekučiuojantis prie stalo režisierė, kalbinusi garbų partizaną, tačiau „nepatekusi“ į objektyvo aprėptį, šių eilučių autoriui dar pasakė, kad daug skriaudus ir pažeminimo, nutylėjimo, prisitaikymo yra perduodama iš kartos į kartą dėl to, kad 1940 m. Lietuvos kariuomenei nebuvo duotas įsakymas priešintis ginklu sovietų Raudonajai armijai, kai tik ši okupuodama kirto Lietuvos Respublikos valstybinę sieną.

J. Armonaitis pasakoja apie priesaiką, kautynes su rusais ir sribais, sužeidimą, kaip buvo išduotas (Ko gero, atskira juosta galėtų būti paryškintos dviejų katalikų kunigų paralelė: vieno, pasirinkusio kraujo krikšto kelią apsuptam bunkery ir visai kitokį – kito...), nelaisvę, tardymus, įterpiami meninės nespaltvotos inscenizacijos (ryšininko atėjimas į ankštą žeminę, partizanų priesaikos rikiuotė miške, kaip rusų dalinys „šukuoja“ girią...) bei tikri archyviniai kadrai, įvairių dokumentų faksimilės, veidai ir vardai, geri (partizanai, ryšininkai) ir negeri: sribui Vytautui Petkevičiui rusų kalba išduoto pažymėjimo faksimilė; 1940 m. filme bevardis oratorius – stalininės „saulės“ vežikas Justas Paleckis, per visą ekraną kraupiojo klasčiaus išdaviko J. Markulio – Erelio ūsai pasimato. Pastarojo neigiamybę gal scenarijai reikėjo labiau paryškinti, kad netyčia jaunesnis ir gal kiek internetinių žaidimų paveiktas žiūrovas šiojo nepriskirtų laisvės kovotojams... Tačiau gal čia režisierės kažkas specialiai palikta tarpukadry, juolab, kad aiškiai juntamas jos noras nebūti visažine, o užduotais „naiviais“ klausimais (tai justi iš kai kurių J. Armonaičio, o ypač – Dalios Kuodytės atsakymų) skatinti informatyvų pokalbį, reikalingą išaiškinti esmę – kaip buvo įvykdyta Lietuvos laisvės kario priesaikos Lietuvos raidė ir dvasia. Filme savo prisiminimais dalinasi monsinjoras pulkininkas A. Svarinskas (pokary, pasakojamu laiku – partizanas, tik ką iš klieriko suolo), istorinius faktus komentuoja istorikai D. Kuodytė, J. Gustaitis ir žurnalistas R. Čekutis.

Puikus filmas ne tik vyresniojo amžiaus žmonėms, kurių tai buvo gyvenimas, o ir dabartinei karių, mokinių, mokytojų, studentų etc. auditorijai, tik ... nebaigtas. „Nebaigtas“ todėl, kad režisierė, greičiausia, atskleidama partizano

veiklą, motyvus, labai asmeniškų jaudinančių pergyvenimų (susitikimas su mama iš lagerio sugrįžus), įvykdytą pareigą, tik pusę kelio tenužengia, o eit tolyn palieka žiūrovui, kuriam gal kyla klausimų spiečius: kiek turiu būti dėkingas antrosios kartos savanoriams; ką galiu padaryt, kad, pasak, dr. J. Basanavičiaus Lietuvos dvasia atsikvošėtų? O gal ir visai kitokie klausimai kyla, pavyzdžiui: kaip ir kodėl kovojo tiek ilgai, kaip per speigus bunkerius pusnyuos eglynuos išliko...

Bet tai nėra klausimai, kurie tiesmukiškumu kelia alergiją, kaip Vytauto Kernagio personažui Gedimino Karkos nuolat kartojamas prisiminimas: kai tasai su kažkuo sėdėjo bunkery (1971 m. sukurtoje Algirdo Aramino „Mažojije išpažintyje“ žodis bunkeris oficialiai tegalėjo reikšti tik žimaniškas, apvališkas, meskupiškas sovietines slėptuves; bet filme buvo prakalbėta, nors ir pusę lūpų, apie galimybę sužinot daugiau tiesos, tad kiekvienas suprato savaip, nors ir vėliau...)

Greičiausia, tai jau klausimas ir trečiosios kartos savanoriams, kuriems kartais ateina mintis: „O jeigu...“

Pilnai salei po filmo, nestojantis humoro monsinjoras A. Svarinskas (kalėjo toj pačioj kameroj) prisiminė, kaip slaugė po tardymo sudaužytą J. Armonaitį, iki šiol „nesuprasdamas“, kodėl sovietinis saugumas „pataikavo“ Triupui, nes tasai gulėjo ant neštuvų, o va jam tekę gulėt ant grindų) Na, o bendražygio laikyseną priešais kameros objektyvą ir ryškius sofitus įvertino teigiamai: „Geras artistas tas Triupas“ O rimčiau kalbant, monsinjoras užsiminė, kad filmui reiktų anglišku titrų, ir kaip mat Italijon nusiūsiantis; kad geras filmas, nes likę tik apie 250 partizanų, kurių veik pusė – nesikelia iš patalo ir gal po kokių trejetų metų gali nelikti tiesioginių

jungą traukusio jaučio rago, pasakymui: „Mes suarėm“).

Filmas bus parodytas per Lietuvos I programą 2008. II. 16 dieną, ir, greičiausia, tai bus dar viena dingstis prasmingam ir ramiam pokalbiui, iš kur mes esam.

Iš partizano dim. mjr. Juozo Armonaičio atsiminimų

1947 m. sausio mėn. iš 28 į 29 naktį buvau suimtas ir Kauno saugumo rūsiuose patyriau pirmuosius Golgotos išbandymus. Po penkių parų badavimo pernešė mane į 13 kamerą. Ten buvo klierikas, dabartinis monsinjoras, kariuomenės kapelionas A. Svarinskas. Tai jis mane prikalbėjo, kad atsisakyčiau bado mirties ir imčiau valgyti. Kai po kurio laiko koja visai nupuvo, mane pervežė į Kauno kalėjimą ir ten koją nuplovė. Netrukus mane sunkvežimiu išsivežė į Griškabūdį tas pats Glikas, kuris ant mūsų dienončių buvo užsišokęs. Ir ne vieną kartą esu matęs jį „partizanaujant“, bet dar nebuvo jam mirties nuosprendžio. Dabar veždamasis jis iš manęs tyčiojosi, kad aš jį palikęs gyvą, o parsivežęs į Griškabūdį metaliniu rimbu pliekdavo arba, kai kiti mušdavo, jis auliniu batu primynęs laikydavo, kad nesivartyčiau ant grindų. Mat jis man keršijo, nes Saulius – Damijonaitis, sužeistas į strėnas ir gyvas paimtas, per tardymus kankinamas pasakė, kad ir aš ten buvau, kai Glikas buvo pašautas. Tačiau šis išgydytas, dabar konvojų viršininkas ir savo malonumui per mano tardymus naktimis atėdavo pasimėgauti. Daugelis žydų mane peikia, kam paminėjau, kad jis žydas. Pridursiu, kad ne jis vienas žydas, kuris mane kankino ir man kenkė. Dar būnant Raudonojo kryžiaus ligoninėje greta gulėjo žydas, ir, kai atėjo pirmieji čekistai apklausti, aš sakiau, kad niekas manęs čia nelankė, o jis ėmėsi vertėjo ir kartu išdaviko darbo: „Nemeluok, juk tave lankė tas ir tas...“ Kai areštavę į saugumą pervežė, tai pirmasis tardytojas irgi buvo žydas Glezeris (radau tą pavardę saugumo archyvuose). Todėl tiesiai sakau, kad žydai mums nuo 1940 metų su malonumu darė blogą. Nors jau tylėtu, o dabar jie norėtų net mirusius prikėlę teisti. Tada aš su Gliko „palaiminimu“ buvau įmestas per naktį alkanoms žiurkėms graužti. Arba kai mane, po tardymų nuvežtą į Marijampolės kalėjimą, kaip silpną kalėjimo gydytoja nesutiko priimti, Glikas man pagrasino, jog atgal į Griškabūdį neveš, o išmetęs per bortą peršaus ir sakys, kad aš pats verčiausi norėdamas bėgti.

Dim. mjr. Juozas Armonaitis.
Vrš. Eugenijaus Žygaičio nuotrauka

Iš knygos: Juozas Armonaitis, Meskit dalgius, imkit kardus, Kaunas: Aušra, 1998, p.63-64.

Graži savanorių tradicija

Ats. ltn. **Eglė Nenortaitė**

Didžiosios Kovos rinktinės 801 (CKB) kuopos savanorė

Tęsdami gražią tradiciją mūsų rinktinės civilių ir karių bendradarbiavimo kuopos kariai gruodžio 14-osios pavarą aplankė Lentvario vaikų globos namus. Tokių susitikimų laukia ne tik vaikai, bet ir kariai.

Pamatę lūkuriuojantį vaikų būrį prie globos namų durų įsitikinome, kad esame laukiami svečiai. Vaikai nieko nelaukdami čiupo karius už rankų ir nusivedė aprodyti kalėdine nuotaika dvelkiančius kambarius, rodė savo piešinius, pasakojo apie kasdienius rūpesčius ir džiaugsmus.

Kaip ir kasmet, taip ir šį kartą, savanoriai į svečius užsuko ne tuščiomis – „apsiginklavę“ gitaromis ir kalėdinėmis dovanėlėmis. Beje, kariai vaikams paruošė ir vaišių stalą.

Savanoriai vaikų globos auklėtinėms parodė filmą „Septyni laiškeliai iš Afganistano“, kurį vaikai žiūrėjo su didžiu susidomėjimu. Patys mažiausieji, susėdę pirmose eilėse prie ekrano, smaližiavdami ledais, skaičiavo filmo epizodus, pasakojančius apie karių iš Afganistano rašytus laiškus savo šeimoms Lietuvoje. Vyresnieji įdėmiai tyrinėjo Afganistane tarnaujančių karių gyvenimo sąlygas, vykstančias šaudymo pratības, laisvalaikio ypatumus.

Vaikus itin nudžiugino nuotraukos iš pavasarinės karių savanorių viešnagės Lentvario vaikų globos namuose.

Tokie susitikimai su vaikų globos auklėtiniais džiugina, nes pamatai šytingias mažųjų akis. Tąd vaikų klegesys ir šypsenos, apkabimimai ir rankos paspaudimai buvo pati nuoširdžiausia Kalėdų dovana savanoriams.

Gr. Zigmąs Medingis: „Imk gitarą ir bandyk...“
Kpt. Ernesto Mankaus nuotrauka

„Smiltelėje“

Inga ŠMITIENĖ

Kaip ir kasmet, Butigeidžio dragūnų mokomojo bataliono kariai ir darbuotojai sveikino savo mažuosius draugus – vaikų globos namų „Smiltelėje“ auklėtinius. Bataliono buvo surengtas biliardo turnyras su Klaipėdos biliardo klubo „Kikas“ nariais, o surinktas startinis mokestis skirtas dovanėlių pirkimui. Prieš pat Kalėdas bataliono vadas mjr. Zigmąs Jankauskas ir bataliono atstovai aplankė vaikų globos namų auklėtinius ir padovanojo už bataliono darbuotojų lėšas nupirktas dovanas: Sony PlayStation ir daug stalo žaidimų.

Direktorė Vida Petraitienė nuoširdžiai džiaugėsi ilgamete draugyste su Dragūnų mokomojo bataliono darbuotojais ir kvietė dažniau apsilankyti.

Savanoris, SL 1469.

steigėja Savanoriškoji krašto apsaugos tarnyba.
leidžia Krašto apsaugos savanorių pajėgos.
Laikraštis išeina vieną kartą per mėnesį.

Eina nuo 1991 02 09

Redakcijos adresas: 2056 Viršuliškių 36, Vilnius, Tel.: 242 77 56.

El. paštas: Vilius.Dziavecka@mil.lt

Spausdino „Respublikos“ spaustuvė, M.Sleževičiaus g. 7, Vilnius.

Ofsetinė spauda, 2 sp. lankai. Tiražas 2000 egz.

Indeksas 0099

Redaktorius ats. kpt. Vytautas Voveris.

Korespondentas gr. Vilius Džiavečka.

Dizainerė Jurgita Šestokaitė.

Kalbos redaktorė Živilė Gurauskienė.

Rinko ir maketavo UAB „Valstiečių laikraštis“
Kaina 1 Lt 20 ct

Šiandien – Lietuvos savanorių diena!

1991 m. sausio 17-ąją įkurta Savanoriškoji krašto apsaugos tarnyba

Žvelgdami iš septyniolikos metų perspektyvos matome, kaip mūsų atkurto valstybės istorijoje neatsiejamai persipynė dvi datos – 1991-ųjų sausio 13-oji ir 17-oji. Tų dienų, lėmusių tautos ateitį ir valstybingumą, niekada neužmiršime – kartu su visa tauta gynėme savąją laisvę ir nepriklausomybę, buvome ten, kur tuo metu mūsų labiausiai reikėjo – Parlamente, svarbiausių valstybės objektų gynyboje, vykdėme kitas užduotis. Tai mūsų kovos krikšto, išbandymo ugnimi bei organizuotos kariinės jėgos gimimo datos.

Sausio 17-ąją Aukščiausioji Taryba priėmė Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos įstatymą, tai buvo ne tik mūsų gimimo liudijimas, bet ir įpareigojimas, įstatymiškas Krašto apsaugos savanorių įteisinimas pelnytai užtarnautas kovoje. Iki to momento mus jungė vienybė, savanoriškumo idėja ir Lietuvos piliečio sąžinė, po įstatymo priėmimo tūkstančiai savanorių tapo juridškai įteisintais Lietuvos kariais. Labai džiugu, kad dar yra karių, tomis dienomis tapusių savanoriais ir šiandien tebetarnaujančių mūsų pajėgose, kituose daliniuose. Jums, veteranai, ačiū už stiprią dvasią ir ryžtą. Nepriklausomybės aikštėje liepsnojo laisvės laužai, o jūsų širdyse degė tėvynės Lietuvos meilės ugnis, kurios jokie vėjai nepajėgė užgesinti. Žuvę gynėjai, minint Sausio įvykius, atgyja mūsų niekada neblėstančiuose prisiminimuose. Tada kiekvienas, buvęs prie Parlamento ar Televizijos bokšto, ant mūsų tėvynės nepriklausomybės aukuro paliko savo auką. Susivieniję Lietuvos nepriklausomybės gynėjai, atvykę pašaukti tautos, po pusės amžiaus atgimė naujais savanorių būriais. Tai garbinga Lietuvos kariuomenės tradicijų tąsa, 1918 metų savanorių ir 1944–1953 partizanų kovų tęsinys. Kovoti ir kurti, štai ką Lietuvai diktavo praėjęs XX amžius, istorija, kuri mūsų niekada nelepino.

Savanoriai, mes turime susitelkti ir būti ypač vieningi, kaip ir anais 1991-aisiais. Dabar jau kiti pajėgų uždaviniai ir tikslai, jie reikalauja dar daugiau pastangų, atkaklumo ir darbo. Kariuomenė sėkmingai transformuojama pagal vakarietiškus standartus, mūsų kariai dalyvauja misijose Kosove, Irake, Afganistane. Lengva nebus, tačiau ar buvo lengva 1918 m. savanoriams, 1941-ųjų sukilėliams, Pasipriešinimo kovų partizanams?

Su Lietuvos savanorių diena, savanoriai! Minėdami Sausio 13-osios aukas ir pajėgų sukūrimo dieną atminkite, kaip tuo

metu buvome arti vienas kito, nepaisant nežinomybės ir netikrumo. Taip arti, kaip dvi datos – sausio 13-oji ir sausio 17-oji. Su švente – ryžto, tvirtybės ir ištvermės!

Plk. Antanas PLIESKIS
Pajėgų vadas

Ats. ltn. Algirdas KUNIGIŠKIS
savanoris kūrėjas

Sausio tryliktoji

Atsigrėžiu atgal –
Metus skaičiuoju....
Jau septyniolika... Taip greit praėjo?
Ir laikas, tartum stiklas,
Kulkos pramuštas byrėjo...
Rodos tik vakar
Tūkstančiai žmonių budėjo
Su vėliavomis, virpančiom nuo vėjo
Minia žmonių...

Motorų gaudesys,
Prožektoriai,
Pabūklų šūviai,
Mirstančių dejonės
Tarytum proto kliedesys
Žmonių šauksmai,
Šarvuotos tankų dėžės!

Aš klausiu jūsų:
- Sakykite, pagaliau, kas tai?
Tai sausio tryliktoji.
Skausmingai sielon įsirėžė.
Ne man vienam –
Visiems, kurie ten buvo,
Ir kurie pro ten praėjo.
Ant laisvės aukuro
Brangiausių turtą – gyvastį padėjo.

Tai sausio trylikta
Atmintina diena.
Ar jūs užmiršot ją?
Aš – niekada.

Savanorių kardai perduoti Kauno karininkų ramovei

Gr. Vilius DŽIAVEČKA

„Savanorio“ korespondentas

Priėmus naują Rikiuotės ir ceremonijų statutą, kardai jau nebenaudojami, todėl nuspręsta visų 10 rinktinių (buvusių ir esančių) kardus ir perduoti ramovei. Dešimt porų kardų dabar puoš ramovės sieną.

Krašto apsaugos savanorių pajėgų vadas plk. Antanas Plieskis: „Per amžius kardas Lietuvos kario rankose reiškė, jog mūsų Tėvynė laisva ir nepriklausoma, o tauta – saugi ir tvirta. Kad šiandien mes esame lietuviai, turime

Sausio 11 dieną Krašto apsaugos savanorių pajėgų rinktinių kardai perduoti Kauno karininkų ramovei. Anksčiau jie buvo naudojami įvairių ceremonijų ir švenčių metu.

savo žemę, kalbą ir kultūrą yra mūsų tėvų ir protėvių – Tėvynės gynėjų nuopelnas. Atkūrus Nepriklausomybę savanorių rinktinėse atsirado ir kardai – mūsų istorijos ir dvasinės stiprybės simboliai. Šiuos kardus perduodame saugoti Kauno karininkų ramovei – Lietuvos karinių tradicijų puoselėtojai ir tęsėjai“.

Savanorių pajėgų kardai buvo pradėti gaminti 1996 metais. Anot juos pagaminusio ginklų meistro vyr. srž. Vytauto Lavrenco, kardai buvo pagaminti nuodugnai išstudijavus istorinę medžiagą ir Vytauto Didžiojo karo muziejuje išlikusius egzempliorius. Pavyzdžiui, kardo rankena buvo nusiūrieta iš tarpukario Lietuvos kariuomenės karininkų kardų. Tuomet kardai Lietuvos karininkams buvo kaldinami Vo-

kietijoje. Iš viso Savanorių pajėgoms buvo pagaminti 23 kardai.

Idėja vėliavų apsaugai naudoti kardus kilo tuo metu laikinai KASP vado pareigas ėjusiam plk. ltn. Broniui Juozaičiui (1996 m.) Sumanymą per pusantrų metų ir pavyko įgyvendinti. Kardų geležčių pusegaminiai užsakyti ir nukaldinti vienoje Panevėžio įmonių, o likusį ypatingo kruopštumo reikalaujantį darbą atliko vyr. srž. V.Lavrencas. Kardą ir makštis buvo nuspręsta papuošti Savanorių pajėgų simbolika.

Vyr. srž. V.Lavrencas yra pagaminęs ne tik KASP kardus. Jo gamintus kardus su specialia simbolika turi Lietuvos kariuomenės ir Lauko pajėgų vadovybė, visi Lietuvos kariuomenės generolai. Ginklų meistras yra pagaminęs ir KASP patranką.

Kardų autorius vyr. srž. Vytautas Lavrencas su Kauno karininkų ramovės viršininku ats. mjr. Gedimynu Reutu.

Valdo Kilpio nuotrauka